

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: Radocsay Dénes

Cím: Rudnay Gyula

Forrás: Nemzeti Újság

1942.

(Hely)

1942. júl. 19.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

92

Hely

Rudnay Gyula

Idő

"1942"

Személy

Rudnay Gyula

Az állami nagy aranyérem a legnagyobb kitüntetés hazai művészeinknek. Idén, mint a közelmúltban ismertessé vált, Rudnay Gyula kapta a kitüntetést — egyöntetű és osztatlan örömmel fogadta a hírt a magyar művésztsádalom. Elvértve vetődött föl csak a kérdés: miért lépett ily későn a kiváló művész nagy aranyérem tulajdonosaink sorába?

Rudnay Gyula tán a legmagánosabb alakja a mai magyar művészetnek, félrevonultan él és dolgozik, nem ismeri az önreklámozás fogalmát, keveset törődik a divat szeszélyeivel, biztos önmagában, tudja, hogy amit alkot, kipróbált, maradó érték. Félrevonuló, szerény és az emberi hiúságokat alig ismerő egyénisége, zárkózott életmódja avatja magános művésszé, vagy mondanivalójának stílusa is, mely társtalan kortársai között, biztositékait a múltban és a nehezen változó magyar jellemben keresi. Magánossá nevelte sok nélkülözéssel és megpróbáltatással induló élete. Negyvenedik életéhez közeledve „fedezte föl” a bírálat és a közönség Goya és Munkácsy művésztén nevelődött tehetségét.

Első érdeklődése a grafika felé fordult. Rajzai és rézkarcai a szegényemberek mindennapi életét örökítették meg, lehetőleg történeteket, eseményeket vázoltak, olyan jelenetekről beszéltek legszívesebben, amelyekben valamifajta tragikus mag rejtőzik. Drámai jelentésűvé, izgató

végig a világháború eseményeit. E négy-éves időszak mélyíti tovább bölcselkedő hajlamát; egy kalap alá fogja a front és az otthoni élet eseményét, megingathatatlan lesz saját igazában.

Témavilága széleskörű és határozott. A legnagyobb természetességgel szól szülőföldje minden formájáról, régebbi, vagy újabb történetéről és embereiről. Új hitelt szerez a magyar történeti festészetnek, kedvelt alakjai a kurucok vágató, vagy ágaskodó vitézei. Sohasem tűnik fel alkotásainak „időszertűlen” volta, minden alakja a legőszintebben engedelmeskedik alkotója parancsszavának. Romantikus magatartása sohasem lesz szertelenkedéssé, jól ismeri a szükséges mértéket, a felesleges túlzásoktól józansága, művészi

és érdekes problémává válik, tolmácsolásában a legegyszerűbb esemény is. Tanulmányait Budapesten, Münchenben, Nagybányán és Párisban végezte. 1918-ban 40 éves korában rendezte első gyűjteményes kiállítását; feltűnő komoly sikert arat. Majd gyűjteményes kiállítást rendez a következő évben — mintha pótolni akarná a negyven év mulasztásait — 1921-ben és 1924-ben ismét, azután nagyobb időközzel 1929-ben. Itthoni sikereit később komoly külföldiekkel tetézte, Hollandiában, Velencében, Milánóban, Zürichben, Bécsben, Londonban, Brüsszelben, Pittsburgban és másutt.

Érett férfi és érett művészként nézi

értékismerete, természetelvűsége őrszi. Romantika és naturalizmus határozhatják meg legközelebről művészetének stílusát. Hosszu, a magyar festészetre jellemző festészeti folyamat végén áll, de egy percig sem teheti maradivá a múlt tökéletes ismerete, a magyar táj történetének szeretete, a hangos korszerű problémáktól elvonuló, különös színben csillogó stílusa. De jól jellemezve a paradoxonnal ugyanily hittel vallható, hogy társtalan művészi eszközei rejtett célzásaikkal kizárólag a mai élet problémáit tolmácsolják.

Művészetének magyarsága jellemzi legbiztosabban egyéniségét. A mai kor divatos szellemi-fajelemezése még vitás témaként sem vetheti föl művésze származásának, vagy hovátartozandóságának kérdését, nem merült fel kétség élete során. A hazai közönséggel egyaránt ismerte el magyar értékeit a külföld is — utoljára éppen a velencei Biennálé látogatói. Az Itáliából érkező hírek szerint sikere az alig ismert értékek felfedezéséhez hasonlított. Művészet sevrés részévé vált a mai magyar festészetnek. Számos tanítványt nevelt a Képzőművészeti Főiskolán, gazdag és különös szellemének eredményei, légköre és magyar hangulatvilága biztosan gazdagította fiatalabb festőnemzedékünk képzeletét. **RADOCSEY DÉNES**